



ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ **ТА СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

УДК 338.48-2-056.26:346.548(477)

ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНО-СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ

Каштан Сергій, аспірант спеціальності 231 Соціальна робота, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, виконавчий директор Всеукраїнської Асоціації «Інклюзивного Реабілітаційно-Соціального Туризму», регіональний представник Всеукраїнської спілки громадських організацій «Конфедерація громадських організацій інвалідів України» у Черкаській області

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7658-9067>

E-mail: irst0412@gmail.com, kashtan2762@bigmir.net

У статті наголошено, що Асоціацією «ІРСТ» та всеукраїнськими ГОІ згідно чинного законодавства можливо надавати допомогу вразливим та пільговим верствам населення щодо отримання реабілітаційних, освітянських, соціальних та психологічних послуг, а також вони співпрацюють щодо впровадження «ІРСТ» у різні види діяльності (лікувально-оздоровчого; культурно-пізнавального, сімейно-молодіжного, професійно-трудового, неолімпійських видів спорту).

Ключові слова: інститути громадського суспільства, громадські організації і спілки осіб з інвалідністю, особи з інвалідністю, вразливі і пільгові версти населення, соціальні послуги, соціальна адаптація, реабілітація, Інклюзивний Реабілітаційно-Соціальний Туризм.

PRACTICAL APPLICATION OF THE REGULATORY AND LEGAL FRAMEWORK OF UKRAINE IN THE PROCESS OF INTRODUCTION OF INCLUSIVE REHABILITATION AND SOCIAL TOURISM

Kashtan Serhiy, graduate student of specialty 231 Social work Pavlo Tychyna State Pedagogical University of Uman, executive director of the All-Ukrainian Association «Inclusive Rehabilitation and Social Tourism», regional representative of the All-Ukrainian Union of Public Organizations «Confederation of Public Organizations of Disabled People of Ukraine» in Cherkasy Region.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7658-9067>

E-mail: irst0412@gmail.com, kashtan2762@bigmir.net

The legislative support for the functioning of the All-Ukrainian Association «Inclusive Rehabilitation and Social Tourism» (hereinafter referred to as the Association «IRST»), together with other all-Ukrainian public organizations and unions of persons with disabilities (hereinafter referred to as the All-Ukrainian GOI), was analyzed according to their practical experience in fulfilling the conditions of social disability and others. Vulnerable and privileged milestones of the population, which have a special impact on the development of the latest creative and innovative types of rehabilitation and social adaptation in modern society, as well as the creation of inclusive barrier-free accessibility in Ukraine in accordance with the current legislation.

On the basis of the current regulatory and legislative framework, it was found out that the activities of the IRST All-Ukrainian Association and the all-Ukrainian GOI were covered by various areas of social protection of vulnerable and preferential milestones of the population, which were carried out in the conditions of recreational tourism and health resort events, where advisory and legal advice was provided. assistance in order to understand their rights and obligations to provide rehabilitation, educational, social and psychological services in their places of residence, etc. It was emphasized that the IRST All-Ukrainian Association, together with the All-Ukrainian State Opinion and Unions, are actively working on the scientific and practical implementation of Inclusive Rehabilitation and Social Tourism in various areas of activity (medical and recreational; cultural and cognitive, family and youth, professional and labor, and non-Olympic sports in Ukraine).

Keywords: *institutions of public society, public organizations and associations of persons with disabilities, persons with disabilities, vulnerable and privileged segments of the population, social services, social adaptation, rehabilitation, Inclusive Rehabilitation and Social Tourism.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Неодмінною умовою становлення та економічного розвитку демократичних держав і формування націй було розгортання системи інститутів громадського суспільства, а особливо громадських організацій і спілок в сфері соціального захисту населення і національно-патріотичного виховання, що є необхідною і основною умовою утворення громадянського суспільства.

Розвинуте громадянське суспільство є однією з умов демократичного врядування, оскільки його наявність створює передумови для впровадження новітніх креативно-інноваційних підходів в розвиток сучасного українського суспільства, а особливо в сферу соціального захисту і національно-патріотичного виховання вразливих та пільгових верст населення, що полегшує захист індивідуальних і громадських інтересів громадян.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціальні зміни, які відбуваються на сучасному етапі в Україні, а також вимоги, що висуваються до впровадження Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму вимагають нових підходів до реабілітації осіб з інвалідністю, проведення реабілітаційних заходів по відновленню їхнього здоров'я. Це дає поштовх до пошуку нових підходів у впровадженні Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму. Окремих аспектів означеної проблеми торкалися Н.В. Белоусова, О.О. Кравченко, Н.М. Коляда, К.О. Кольченко, І.С. Косенко, Т.Д. Кочубей, В.І. Лазоренко, В.В. Лепський, О.Д. Наровлянський та інші. Проте сьогодні потребує ширшого дослідження піднятої проблеми.

Метою статті є висвітлення проблеми практичного застосування нормативно-правової бази України у процесі впровадження інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму на прикладі Всеукраїнської асоціації «Інклюзивний Реабілітаційно-Соціальний Туризм», Всеукраїнської спілки громадських організацій «Конфедерація громадських організацій інвалідів України» і Всеукраїнської громадської організації «Всеукраїнська асоціація працездатних інвалідів», а також здійснення аналізу нормативно-правового забезпечення щодо їхньої діяльності в сфері надання реабілітаційно-соціальних і психологічних послуг в умовах існуючого чинного законодавства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. На сьогодні в Україні діє відповідна законодавча база, яка визначає правові засади створення, права та гарантії діяльності інститутів громадського суспільства та громадських організацій і спілок осіб з інвалідністю в різних сферах життєдіяльності суспільства, а особливо в напрямку соціального захисту населення. Основоположними документами у цьому напрямку є: міжнародна Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю [4], та Закони України «Про благодійництво та благодійні організації» [6], «Про молодіжні та дитячі громадські організації» [7], «Про об'єднання громадян» [8], «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» [9], «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» [10], «Про соціальні послуги» [11], «Про Туризм» [12] та інші законодавчі акти.



Зазначені інститути громадського суспільства (надалі –ІГС) поділяються за наступними напрямками діяльності:

1. За метою і функціями і характером повноважень:

- згідно до Закону України «Про об'єднання громадян» [8] на загальних підставах мають загальну мету, завдання та повноваження;

- мають спеціальну мету, завдання та повноваження згідно до Закону України «Основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» та інших Законів України і законодавчих актів, щодо ІГ діяльність яких спрямована на соціальних захист осіб з інвалідністю та інших пільгових і вразливих верст населення, а саме громадські організації і спілки осіб з інвалідністю, «чорнобильців», учасників бойових дій, ветеранів війни тощо;

2. За територіальною діяльністю мають відповідний статус:

- міжнародного рівня (діяльність поширюється на іншу країну крім України);

- всеукраїнського рівня (діяльність поширюється більш як на 50% +1 область від загальної кількості областей, що є на даний час в Україні);

- місцевого рівня (діяльність поширюється на територію області, району, міста, територіальної громади, які існують згідно адміністративно-територіального устрою України).

Враховуючи те, що в сучасному українському суспільстві соціальний захист осіб з інвалідністю та інших вразливих і пільгових верст населення включає гуманітарну, освітянську, інформаційну, екологічну, безпекову та інші сфери сучасного соціуму, то роль зазначених ІГС набуває важливого значення в їхній життєдіяльності.

Основними точками дотику в сфері соціального захисту населення та надання соціально-реабілітаційних послуг є державні органи влади та місцевого самоврядування з інститутами громадського суспільства різних напрямків діяльності, а особливо громадськими організаціями і спілками осіб з інвалідністю може слугувати:

- активна взаємодія та співпраця, у тому числі і на міжнародному рівні, з питань надання реабілітаційно-соціальних послуг, сприяння розвитку різних проєктів гуманітарної допомоги, тощо;

- розвиток культурно-пізнавального напрямку, щодо проведення заходів, які спрямовані на відродження та постійну підтримку національних, історичних, і духовних традицій суспільства;

- співпраця, яка спрямована на розвиток освіти, науки і техніки;

- співпраця, яка спрямована у галузі охорони здоров'я та пропаганди здорового способу життя, а також у галузі екології, економіки, молодіжної політики, соціального захисту тощо.

Також наголосимо на тому, що кожен із інститутів громадського суспільства та громадських організацій і спілок осіб з інвалідністю охоплює своєю діяльністю певні напрямки суспільного життя у сфері соціального захисту вразливих та пільгових верст населення та соціально-економічних прав зазначеної категорії осіб, **а особливо які займаються професійно-трудою діяльністю.**

Встановлено, що найбільш поширеними різновидами інститутів громадського суспільства та громадських організацій і спілок осіб з інвалідністю у сучасній Україні є: фізкультурно-спортивні (18%), професійного спрямування (15%), молодіжні (11%), ветеранів та осіб з інвалідністю (9%), культурно-просвітницькі (7%), організації, створені на етнічній основі (5%), правозахисні організації (5%) та інші [15].

Отже, сучасні інститути громадського суспільства та громадські організації і спілки осіб з інвалідністю, які можуть надавати реабілітаційно-соціальні послуги на теперішній час складають більш 50 відсотків від кількості всіх діючих інституцій в Україні [16]. Зокрема, зазначені інституції відіграють позитивну роль в розвитку нових креативно-інноваційних послуг, які є актуальними для зазначеної категорії осіб, що створюють умови для поліпшення законодавчо-нормативної бази в сучасному суспільстві в сферах, які відіграють значну роль щодо соціального захисту населення.



Розглянемо юридичні підстави створення та існування зазначених юридичних осіб згідно чинного нормативно-правового забезпечення в Україні щодо діяльності інститутів громадського суспільства та громадських організацій і спілок осіб з інвалідністю в цілому.

Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 976, до інститутів громадянського суспільства віднесено: громадські організації, професійні та творчі спілки, організації роботодавців, благодійні і релігійні організації, органи самоорганізації населення, недержавні засоби масової інформації, асоціації та інші непідприємницькі товариства і установи, які легалізовані відповідно до чинного законодавства.

Розглянемо організаційно-правовий статус зазначених організацій відповідно до чинного законодавства України.

Громадські організації та спілки осіб з інвалідністю створюються на підставі Закону України «Про об'єднання громадян» [8], а в своїй діяльності керуються статтею 12 глави III «Громадські об'єднання осіб з інвалідністю» Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» [9]. Відповідно до зазначених нормативних документів, громадські об'єднання осіб з інвалідністю, громадські організації та спілки, створюються з метою забезпечення рівних прав і можливостей осіб з інвалідністю, а також з метою їхнього соціального захисту, виявлення, усунення перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб таких осіб, у тому числі стосовно доступу їх нарівні з іншими громадянами до об'єктів фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів – до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту, надання соціальних послуг, а також залучення осіб з інвалідністю до суспільної діяльності, здійснення громадського контролю за дотриманням прав осіб з інвалідністю, представництва їхніх інтересів та усунення будь-яких проявів дискримінації стосовно осіб з інвалідністю, а також «мають право користуватися пільгами і преференціями, передбаченими законодавством» [9].

Згідно статті 12 глави III «Громадські об'єднання осіб з інвалідністю» Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» [9] – представники громадських об'єднань осіб з інвалідністю, та їх спілок залучаються (за їх зверненням) до складу колегій і консультативно-дорадчих органів центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування відповідно до свого статусу та території діяльності, що надає можливість подавати пропозиції щодо внесення змін і доповнень в існуючі законодавчі акти.

Також відповідно до чинного законодавства функціонує така організаційно-правова форма, як Асоціація, що створюється на підставі Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» [22], і в своїй діяльності керується п. 2. Статті 120. «Організаційно-правові форми об'єднань підприємств» Господарського кодексу України.

На основі нормативно-правових актів чинного законодавства та аналізу наукових досліджень з піднятої проблеми (Д. Ю. Матвієнко [18], І.Я Кулиняк, Л.Р. Прийма [19]) – визначено змістовне наповнення поняття «асоціація», яке трактуємо як *«добровільне об'єднання фізичних або юридичних осіб для досягнення спільної мети при збереженні самостійності, правової та майнової незалежності її членів»*.

На думку зазначених науковців Асоціація вважається найбільш «м'якою» організаційно-правовою формою [18, с.11; 14, с.200], оскільки об'єднує лише одну або декілька повноважень централізованого регулювання діяльності юридичних осіб та не має права втручатися в їхню діяльність. Варто зазначити, що асоціація діє за принципом, який певною мірою схожий на *функціональний альянс (functional alliance)* [20 с.392], адже йдеться про невеликий ступінь централізації, що охоплює лише один функціональний напрям діяльності учасників.



Наголосимо на тому, що існує декілька різновидів функціональних альянсів, зокрема таких як: стратегічні, маркетингові, фінансові та науково-технічні [18, с. 75]. Подамо їхні визначення:

- **стратегічний (функціональний) альянс** (англ. *Strategic alliance*) – співробітництво між компаніями, яке характеризується погодженим управлінням, загальними вигодами і створенням нової цінності для обох (усіх) партнерів;

- **виробничий альянс** – функціональний стратегічний альянс, у межах якого дві або більше компаній займаються виробництвом продукції, наданням послуг на спільно використовуваному або спільному підприємстві;

- **маркетинговий альянс** – це функціональний альянс, у межах якого дві або більше компаній спільно займаються організацією маркетингу або передають один одному досвід у цій сфері;

- **фінансовий альянс** – функціональний альянс компаній, які прагнуть скоротити фінансові ризики, пов'язані з реалізацією того або іншого проєкту;

- **науково-технічні альянси** (*research and development alliance*) передбачають проведення сумісних наукових досліджень для розроблення інноваційного продукту. Формами їх співпраці є обмін науковими знаннями, відвідування лабораторій, інформаційно-ресурсних науково-практичних центрів, тощо.

Як видно з наведених визначень, щодо різновидів функціональних альянсів для асоціації відповідно до її меті та завдань, які вона має виконувати підходить *науково-технічний альянс*, так як зазначений альянс передбачає проведення сумісних науково-практичних досліджень для розроблення новітнього креативно-інноваційного продукту з урахуванням умов інклюзивної безбар'єрної доступності та міждисциплінарності.

Держава Україна в грудні 2009 році ратифікувала міжнародний документ ООН «Конвенція про права осіб з інвалідністю» [4], що є основоположним документом щодо соціального захисту та адаптації зазначеної категорії осіб в сучасному суспільстві, то виникає необхідність проаналізувати статті Конвенції, які стосуються діяльності в галузі надання послуг з реабілітації і соціально-психологічної адаптації, зокрема такі як:

Стаття 4 Загальні зобов'язання – стосується економічних, соціальних та культурних прав. У ній зазначається, що «кожна держава-учасниця зобов'язується вживати, максимально залучаючи наявні в неї ресурси, а у випадку необхідності – удаючися до міжнародного співробітництва, заходів для поступового досягнення повної реалізації цих прав без шкоди для тих сформульованих у цій Конвенції зобов'язань, які є безпосередньо застосованими відповідно до міжнародного права» [4].

Статтю 24 Освіта передбачено, що «держави-учасниці визнають право осіб з інвалідністю на освіту. Для реалізації цілей цього права без дискримінації й на підставі рівності можливостей держави-учасниці забезпечують інклюзивну освіту на всіх рівнях і навчання протягом усього життя, прагнучи при цьому [4] до:

- повного розвитку людського потенціалу, а також почуття достоїнства та самоповаги та до посилення поваги до прав людини, основоположних свобод і людської багатоманітності[4];

- розвитку особистості, талантів і творчості осіб з інвалідністю, а також їхніх розумових і фізичних здібностей у найповнішому обсязі[4];

- надання особам з інвалідністю можливості брати ефективну участь у житті вільного суспільства» [4].

Стаття 25 Здоров'я засвідчує, те, що «держави-учасниці визнають, що особи з інвалідністю мають право на найбільш досяжний рівень здоров'я без дискримінації за ознакою інвалідності. Держави-учасниці вживають усіх належних заходів для забезпечення доступу осіб з інвалідністю до послуг у сфері охорони здоров'я, які враховують гендерну специфіку, у тому числі до реабілітації за станом здоров'я» [4].

Статтю 26 Абілітація та реабілітація передбачено, що «держави-учасниці вживають, зокрема за підтримки з боку інших осіб з інвалідністю, ефективних і належних



заходів для того, щоб надати особам з інвалідністю можливість для досягнення й збереження максимальної незалежності, повних фізичних, розумових, соціальних та професійних здібностей і повного включення й залучення до всіх аспектів життя» [4].

Стаття 27 Праця та зайнятість наголошує про те, що «держави-учасниці визнають право осіб з інвалідністю на працю нарівні з іншими; воно включає право на отримання можливості заробляти собі на життя працюю, яку особа з інвалідністю вільно вибрала чи на яку вона вільно погодилась, в умовах, коли ринок праці та виробниче середовище є відкритими, інклюзивними та доступними для осіб з інвалідністю» [4].

У *Статті 30 Участь у культурному житті, проведенні дозвілля й відпочинку та заняттях спортом* звертається увага на те, щоб відповідно до п.5 надавати особам з інвалідністю можливість брати участь нарівні з іншими у проведенні дозвілля, відпочинку та у спортивних заходах.

Держави-учасниці вживають для цього належних заходів [4], а саме:

- забезпечення того, щоб особи з інвалідністю мали доступ до *спортивних, рекреаційних і туристичних об'єктів* [4];

- забезпечення того, щоб особи з інвалідністю мали доступ до послуг тих, хто займається організацією *дозвілля, туризму, відпочинку та спортивних заходів* [4].

Отже, аналіз змісту Конвенції засвідчує, що на міжнародному рівні Україна погодилась на створення умов щодо соціалізації осіб з інвалідністю в сучасному соціумі, що є важливим пріоритетом для соціально-економічного розвитку української держави.

Тому наразі, виникає необхідність звернутися до аналізу сучасних національних законодавчих актів, які спрямовані на надання реабілітаційних, соціальних та психологічних послуг вразливим і пільговим верстам населення, а особливо особам з інвалідністю всіх категорій і нозологій.

Варто зазначити, що на теперішній час в Україні, згідно Закону України «Про соціальні послуги» [11], що набув чинності у 2020 року, майже сформований ринок соціальних послуг, який відповідає загальноєвропейським вимогам та законодавчим умовам децентралізації в державі органів влади та місцевого самоврядування.

Надання соціальних послуг інститутами громадського суспільства та громадськими організаціями і спілками осіб з інвалідністю визначено статтями Закону України «Про соціальні послуги» [11].

Так, статтею 1 Закону України «Про соціальні послуги» [11] визначено термінологію, яка стосується надання соціальних послуг. Закцентуємо увагу на основних термінах:

- *надавачі соціальних послуг* – юридичні та фізичні особи, фізичні особи – підприємці, включені до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг [11];

- *отримувачі соціальних послуг* – особи / сім'ї, які належать до вразливих груп населення та / або перебувають у складних життєвих обставинах, яким надаються соціальні послуги [11];

- *об'єднання надавачів соціальних послуг* – громадське об'єднання, засновниками та членами якого є надавачі соціальних послуг, метою діяльності якого є захист прав та інтересів надавачів соціальних послуг [11];

- *об'єднання отримувачів соціальних послуг* – громадське об'єднання, засновниками та членами якого є отримувачі соціальних послуг, їхні законні представники, метою діяльності якого є захист прав та інтересів отримувачів соціальних послуг [11];

- *складні життєві обставини* – обставини, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи, функціонування сім'ї, які особа / сім'я не може подолати самостійно [11].

Чинниками, що можуть зумовити *складні життєві обставини* виступають:

- похилий вік;

- часткова або повна втрата рухової активності, пам'яті;

- невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування;



- психічні та поведінкові розлади, у тому числі внаслідок вживання психоактивних речовин;

- інвалідність;
- шкода, завдана пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією тощо.

Відповідно до Статті 9 [11] основними напрями державної політики у сфері надання соціальних послуг є:

- здійснення *науково-методичного, інформаційного, кадрового забезпечення* системи надання соціальних послуг;

- залучення *громадських об'єднань, благодійних та релігійних організацій* до участі в реалізації цього Закону.

Статтею 10 Основні засади функціонування системи надання соціальних послуг передбачено рівність прав, обов'язків та відповідальності надавачів соціальних послуг державного та недержавного секторів [11].

Відповідно до Статті 13 надавачі соціальних послуг можуть належати до державного, комунального або недержавного секторів [11].

До надавачів соціальних послуг недержавного сектору належать підприємства, установи, організації, крім визначених частиною другою цієї статті, *громадські об'єднання, благодійні, релігійні організації, фізичні особи – підприємці та фізичні особи, які надають соціальні послуги з догляду відповідно до цього Закону без здійснення підприємницької діяльності.*

До розділу про надавачів соціальних послуг (крім фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду відповідно до цього Закону без здійснення підприємницької діяльності) вносяться такі відомості: організаційно-правова форма, вид громадського об'єднання, благодійної чи релігійної організації тощо.

На основі аналізу нормативно-правових законодавчих актів нормативно-правової бази в Україні можемо стверджувати, що:

- Закон України «Про соціальні послуги» [11] законодавчо регулює надання соціальних послуг інститутами громадського суспільства та громадським організаціям і спілками осіб з інвалідністю вразливим та пільговим верстам населення на первинному рівні (у громаді);

- законодавство України дозволяє структурним підрозділам органів влади та місцевого самоврядування в сфері соціального захисту населення закупляти соціальні послуги у громадських організацій і спілках осіб з інвалідністю, як на конкурсній основі так і через механізм прямого соціального замовлення згідно чинного законодавства;

- чинне законодавство України регулює надання зазначених послуг Законом України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» [10].

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Отже, сучасні акти чинного законодавства засвідчують, що юридичні особи мають право надавати реабілітаційні, соціальні та психологічні послуги з урахуванням новітніх креативно-інноваційних науково-практичних розробок у зазначеній сфері життєдіяльності українського суспільства.

Вище згадані активно діючі інститути громадського суспільства та громадські організації і спілки осіб з інвалідністю, а також інші організації дотичні до піднятої проблеми, відіграють важливу роль у процесах надання комплексних соціально-реабілітаційних послуг для осіб, які їх потребують в сучасному українському суспільстві.

Проте, на сучасному етапі розвитку українського суспільства потребують додаткового законодавчого врегулювання щодо вирішення теоретичних і науково-практичних питань у сфері надання інститутами громадського суспільства та громадськими організаціями і спілками осіб з інвалідністю зазначених комплексних реабілітаційно-соціальних послуг різними видами та напрямками Інклюзивного Реабілітаційно-Соціального Туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Громадські організації у дискурсі демократизації суспільства/ За ред. В.П. Беха. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. 652 с.
2. Енциклопедія інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму / [Лепський В. В., Безлюдний О. І., Коляда Н. М., Кравченко О. О. Каштан С.М. та ін.] ; МОЗ України, КЗ «Черкаський обл. центр медико-соц-ї експертизи ЧОР», МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2019. 562 с.
3. Історія створення ГС «ВСГО «Конфедерація ГОІ України». URL: <http://vsgo.org.ua/ua/node/20>
4. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 (ратифікована Законом України № 1767-VI від 16.12.2009). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
5. Макаренко С.В. Інклюзивний реабілітаційно-соціальний туризм – новий вид реабілітації інвалідів в Україні. Матеріали I Міжнародного симпозіуму інклюзивного Реабілітаційно-Соціального Туризму. 27–29 жовтня 2016 р. URL: <https://cherkassymsek.com.ua/i-mizhnarodniy-naukovo-praktichniy-simpozium-na-temu-aktualni-problemi-vprovadzhennya-inklyuzivnogo-reabilitatsiyno-sotsialnogo-turizmu-v-ukrayini-v-m-umani/>
6. Про благодійництво та благодійні організації : Закон України від 5 липня 2012 року № 5073-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17>
7. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 1 грудня 1998 року № 281-XIV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-14>
8. Про об'єднання громадян : Закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2460-12>
9. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875-XII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
10. Про реабілітацію осіб з інвалідністю: Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>
11. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
12. Про туризм : Закон України 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/>
13. Реєстр громадських об'єднань. URL: <https://rgo.minjust.gov.ua> (Дата звернення: 15.11.2022 р.)
14. Розвиток інклюзивного туризму в Україні: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки» Слатвінська Л.А., Бойко М.В. (м. Умань, 30 листопада - 1 грудня 2017 р.) Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. С. 312–314.
15. Сайт Міністерства Юстиції України «Характеристика громадських формувань як інститутів громадського суспільства». URL: https://minjust.gov.ua/m/str_33565
16. Сайт Міністерства Юстиції України «Інститути громадського суспільства та інститут громадських організацій в Україні: теоретико-методологічні та нормопроектні аспекти». URL: https://minjust.gov.ua/m/str_33565
17. Статут ГС «ВСГО «Конфедерація ГОІ України». URL: <http://vsgo.org.ua/ua/node/61>
18. Матвієнко Д.Ю. Форми інтеграційних об'єднань компаній. *Сучасна конкуренція*. 2012. № 6 (36). С. 9–16.
19. Кулиняк І. Я., Прийма Л. Р. Характеристика організаційно-правових норм об'єднань підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20 (12). С. 199–205.
20. International business [former director K. Aswathappa] / 4th Edition. [Internet resource]. New Delhi : Tata McGraw Hill Education Private Limited, 2010. 773 p URL: <https://books.google.com.ua/books?id=Dk4SWsWbbaMC&pg=PR4&dq=international+business+new+delhi+2010&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwj7kfQUwejXAhXmC5oKHSXcDr8Q6AEIJTAA#v=onepage&q=international%20business%20new%20delhi%202010&f=false>
21. Управління корпораціями: монографія / Л. Є. Довгань, В.В. Пастухова, Л.М. Савчук. К.: ІВЦ «Політехніка». 2004. 75 с.
22. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» URL: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/download/zakon-ukrajini-pro-derjavnu-reestratsiyu2003.html>



REFERENCES

1. Hromadski orhanizatsii u dyskursi demokratyzatsii suspilstva/ Za red. V.P. Bekha. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova, 2010. 652 s.
2. Entsyklopediia inkluzyvnoho reabilitatsiino-sotsialnoho turyzmu / [Lepyskyi V.V., Bezliudnyi O. I., Koliada N. M., Kravchenko O. O. Kashtan S.M. ta in.] ; MOZ Ukrainy, KZ «Cherkaskyi obl. tsentr medyko-sots-yi ekspertyzy ChOR», MON Ukrainy, Umanskyi derzh. ped. un-t imeni Pavla Tychyny. Uman : Vizavi, 2019. 562 s.
3. Istoriiia stvorennia HS «VSHO «Konfederatsiia HOI Ukrainy». Retrieved from: <http://vsgo.org.ua/ua/node/20> [in Ukrainian].
4. Konventsiia pro prava osib z invalidnistiu vid 1z.12.2006 (ratyfikovana Zakonom Ukrainy № 1767-VI vid 16.12.2009). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 [in Ukrainian].
5. Makarenko S.V. Inkluzyvnyi reabilitatsiino-sotsialnyi turyzm – novyi vyd reabilitatsii invalidiv v Ukraini. Materialy I Mizhnarodnoho sympozimu inkluzyvnoho Reabilitatsiino-Sotsialnoho Turyzmu. 27–29 zhovtnia 2016 r. Retrieved from: <https://cherkassymsek.com.ua/i-mizhnarodniy-naukovo-praktichniy-simpozium-na-temu-aktualni-problemi-vprovadzheniya-inklyuzivnogo-reabilitatsiino-sotsialnogo-turizmu-v-ukrayini-v-m-umani/> [in Ukrainian].
6. Pro blahodiinytstvo ta blahodiini orhanizatsii : Zakon Ukrainy vid 5 lypnia 2012 roku № 5073-VI (zi zminamy). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> [in Ukrainian].
7. Pro molodizhni ta dytiachi hromadski orhanizatsii : Zakon Ukrainy vid 1 hrudnia 1998 roku № 281-XIV (zi zminamy). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-14> [in Ukrainian].
8. Pro obiednannia hromadian : Zakon Ukrainy vid 22 bereznia 2012 roku № 4572-VI (zi zminamy). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2460-12> [in Ukrainian].
9. Pro osnovy sotsialnoi zakhyshchenosti osib z invalidnistiu v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.03.1991 № 875-XII (zi zminamy). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
10. Pro reabilitatsiiu osib z invalidnistiu: Zakon Ukrainy vid 06.10.2005 № 2961-IV (zi zminamy). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> [in Ukrainian].
11. Pro sotsialni posluhy : Zakon Ukrainy vid 17.01.2019 № 2671-VIII. Retrieved from: URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> [in Ukrainian].
12. Pro turyzm : Zakon Ukrainy 15 veresnia 1995 roku № 324/95-VR. Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/> [in Ukrainian].
13. Reiestr hromadskykh obiednan. Retrieved from: <https://rgo.minjust.gov.ua> (accessed: 15.11.2022 r.) [in Ukrainian].
14. Rozvytok inkluzyvnoho turyzmu v Ukraini: Materialy IV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Suchasni problemy i perspektyvy ekonomichnoi dynamiky» Slatvinska L.A., Boiko M.V. (m. Uman, 30 lystopada - 1 hrudnia 2017 r.) Uman: VPTs «Vizavi», 2017. C. 312–314. [in Ukrainian].
15. Sait Ministerstva Yustytsii Ukrainy «Kharakterystyka hromadskykh formuvan yak instytutiv hromadskoho suspilstva». Retrieved from: https://minjust.gov.ua/m/str_33565 [in Ukrainian].
16. Sait Ministerstva Yustytsii Ukrainy «Instytuty hromadskoho suspilstva ta instytut hromadskykh orhanizatsii v Ukraini: teoretyko-metodolohichni ta normoproektni aspekty». Retrieved from: https://minjust.gov.ua/m/str_33565 [in Ukrainian].
17. Statut HS «VSHO «Konfederatsiia HOI Ukrainy». Retrieved from: <http://vsgo.org.ua/ua/node/61> [in Ukrainian].
18. Matviienko D.Iu. Formy intehratsiinykh obiednan kompanii. *Suchasna konkurentsiiia*. 2012. № 6 (36). S. 9–16. [in Ukrainian].
19. Kulyniak I. Ya., Pryima L. R. Kharakterystyka orhanizatsiino-pravovykh norm obiednan pidpriemstv. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*. 2010. Vyp. 20 (12). S. 199–205. [in Ukrainian].
20. International business [former director K. Aswathappa] / 4th Edition. [Internet resource]. New Delhi : Tata McGraw Hill Education Private Limited, 2010. 773 p Retrieved from: <https://books.google.com.ua/books?id=Dk4SWsWbbaMC&pg=PR4&dq=international+business+new+delhi+2010&hl=ru&sa=X&ved=0ahUKEwj7kfqUweJXAhXmC5oKHSXcDr8Q6AEIJTAA#v=onepage&q=international%20business%20new%20delhi%202010&f=false> [in Ukrainian].
21. Upravlinnia korporatsiiamy: monohrafiia / J1.C. Dovhan, V.V. Pastukhova, L.M. Savchuk. K.: IVTs «Politekhnika». 2004. 75 s.
22. Zakon Ukrainy «Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib – pidpriemstv ta hromadskykh formuvan». Retrieved from: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/download/zakon-ukrajini-pro-derjavnu-reestratsiyu2003.html> [in Ukrainian].